

K MÁNESOVÝM VÝSTAVÁM

Malíř Josef Mánes je s dostatek znám; na třech současných výstavách vidíme soubor prací, které již dávno milujeme.

Hledali jste je zastrčené v obrazárnách, roztroušené v soukromém majetku a máte je doma v reprodukci, ale většinou vaše představa o Mánesovi přece byla vymyšlená a váš soud nebyl vlastní.

Až do přítomné výstavy měli jsme o Mánesově velkém díle vědomí z pověsti, z knih a v nejmenší míře z obrazů.

Stojíce konečně před jeho dílem, shledáváme našeho i skutečného Mánesa týmž. Je opravdu shodný s malířem, jež jsme si jeden každý k obrazu vlastní lásky stvořili — milostný malíř dětí a venkovského lidu — je to on! Jak je to možno, že jsme se neodchýlili od pravdy?

Není třeba žádných oprav, národní malíř, lidový básník a široké obecenstvo jsou svoji! Obrazy a pohledy k nim jsou důvěrná sdělení, kdo dává i kdo bere, stejně smýšlí.

Obecnost, již postihlo Mánesovo umění, rozvíjí se z času do času jako pásmo. Mistrovo umění je veliké dle každé míry, je nečasové, neboť jeho řád je řádem věčné tvorby.

Historikům ukládají Mánesovy výstavy povinnost přičinili ke knížkám a sešitkům nově zjištěné podrobnosti — kritik nechť určí umělcovo místo v českém malířství a socialistickému listu budiž dovoleno, aby řekl, že dílo velikého národního malíře patří lidu, a požádal je *celé* pro národní obrazárnu.

Žákavec našel nové Mánesovo dílo, leč jaký prospěch z toho, zmizí-li i ono i většina ostatních?

Do jaké míry bude potom ztížena práce V. Nebeského, jenž je s to objasnit povahu Mánesova klasicismu!

A ten převeliký počet lidí, již výstav neviděli, jak dlouho bude čekat na nové?

Dojde-li k němu za 50 let, bude to zase jen na několik měsíců, vždyť shromáždití Mánesovo dílo je práce těžká, vyžaduje velikých nákladů a odvisí od dobré a nedobré vůle.

Leč i kdyby kritická práce, již jsme Mánesovu dílu povinni, byla hotova a všichni již ty krásné obrazy viděli, bylo by třeba mítí je všechny v národním držení, neboť potřeba jejich je obecná a trvalá.

Co z toho, věnčíme-li v uzavřených společnostech sochu malířovu, nebyl by lepší odborný výklad na širých táborech lidu a nelíbilo by se ti to, čtenáři, kdyby se připomenuly slavné obrazy promítnuté na obrovském plátně?

Zítřka a kdykoliv byly by tvoje v obrazárně.

Vroucný lid vidí v umění výraz vlastní tvořivé síly, jeho duch vešed v zákonitost umění, vytvořil veliká díla, přízvuk rozličný časově a národnostně je jeho, zúčastněn veškeré tvorby hledá v ní odpovědi na svá znepokojení.

Nádeničina a básnictví jsou dráhy, po nichž působí jediná síla, rozmnožující obecný statek.